Het Palet
OPENBARE JENAPLAN BASISSCHOOL

PESTPROTOCOL

Jenaplan ojbs Het Palet

GOEDE BASISVAARDIGHEDEN	EIGENTIJDS ONDERWIJS	OMGAAN MET JEZELF, DE ANDER EN DE WERELD
EIGENAARSCHAP	RITMISCH WEEKPLAN	SAMEN LEREN

Inhoud

Voorwoord 2
1. Plagen 3
2. Pesten 4
3. Rolverdeling bij pesten en de gevolgen 5
4. Signalen en manieren van pestgedrag 7
5. Digitaal pesten 10
6. Hoe gaan wij ermee om op school? 11
7. Achtergrondinformatie en adviezen voor ouders 14
Bijlage 1 15
Bijlage 2 16
Bijlage 3 17

Voorwoord

o.j.b.s. Het Palet wil kwalitatief goed onderwijs geven op een plek die voor iedereen veilig is. Zo kan er met plezier geleerd en gewerkt worden. Door afspraken en maatregelen zorgen we dat kinderen, personeel en ouders zich prettig en veilig voelen binnen de school.

Het Palet streeft naar een prettige sfeer van geborgenheid, waarin kinderen in een rustige, veilige en gestructureerde omgeving kunnen leren. We zien het als onze taak een leeromgeving te creëren waar kinderen optimaal en met plezier kunnen, willen en durven leren. Als school ondersteunen wij het zelfvertrouwen van kinderen en bieden wij ruimte voor het ontwikkelen van zelfstandigheid, het nemen van verantwoordelijkheid en het leren samenwerken.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen, dat de regels van de leerkracht niet meer in voldoende mate de veiligheid bieden of garanderen en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. Het is in dat geval van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet dat er een ernstig probleem in de groep is.

Het pestprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het geeft het beleid weer van de school t.a.v. pesten. Het is een onderdeel van het Schoolveiligheidsplan. Het beschrijft wat wij verstaan onder pesten, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er gepest wordt.

Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten.

1. Plagen

We spreken over plagen wanneer de effecten van dat gedrag niet onaangenaam zijn voor anderen. Plagen is niet gemeen, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, niet iedere keer dezelfde is aan de beurt. Plagen is ook meestal 1 tegen 1 en is makkelijk te stoppen.
De pedagogische waarde van plagen is de speelse wijze van omgaan met 'conflictsituaties'. Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.
Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. En dan is het pesten geworden.

2. Pesten

Pesten betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. ´(bron: stoppesten.nu)
We spreken van pestgedrag als het slachtoffer zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

Plagen	**Pesten**
Gebeurt af en toe	Gebeurt vaak en lang.
Iedereen is gelijk. Eerst plaagt de één en dan plaagt de ander.	Eén of meer kinderen spelen de baas en laten zich negatief uit over een ander.
Het gaat heen en weer	Gaat altijd één kant op, met vaak hetzelfde slachtoffer.
Het is bedoeld als geintje	Het is gemeen bedoeld.
Je kunt het zeggen als je het niet meer leuk vindt.	Het is vaak moeilijk voor het slachtoffer om het te laten stoppen, of te stoppen als pester. Je hebt hulp nodig om het te laten stoppen.
Het is voor iedereen leuk	Het is niet voor iedereen leuk.

Soms wordt de vraag gesteld is het nu plagen of pesten, daar is maar één antwoord op. De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is.

3. Rolverdeling bij pesten en de gevolgen

De gepeste leerling
Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er al sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan uiten en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.
Er zijn dus helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pester
Pesters zijn vaak de fysiek en/of verbaal sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar (negatief) gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen (meelopers en de zwijgende middengroep) mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die dat de andere kinderen bij herhaling laat merken.
Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben, bijvoorbeeld een problematische thuissituatie of een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken. Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau) of een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).
Het komt ook vaak voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten.
Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht.

De meelopers en de zwijgende middengroep
De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten, maar een pester pest nooit alleen. Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Er zijn ook kinderen die niet merken of willen weten dat er gepest

wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. De meeloper heeft niet altijd in de gaten dat hij bijdraagt aan het pestproces. Onbewust keurt hij het gedrag van de pester en zijn assistent goed, door bijvoorbeeld te zwijgen of te lachen als er iets gebeurt. De meeloper zal zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhoogt door zijn gedrag wel de status van de pester.

Het spreekwoord 'wie zwijgt stemt toe' is van toepassing op de rol van de zwijgende middengroep. Dit is de grootste groep. Deze mensen weten dat er gepest wordt, maar ze doen niets. Ze lachen niet als er iets gebeurt, maar ze zullen er ook niets van zeggen. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en zijn assistent.
Het slachtoffer is degene die gepest wordt. Het slachtoffer wordt vaak gesteund door een verdediger. De verdediger zal niet direct iets doen, maar kan - als de pesters uit de buurt zijn - een grote steun zijn voor het slachtoffer, door bijvoorbeeld te zeggen dat hij het zich niet zo moet aantrekken.
Het heeft zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend. De situatie voor met name meelopers verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen dan ook graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt.
Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

4. Signalen en manieren van pestgedrag

Tijdig de signalen van een gepest kind herkennen is van belang om de negatieve gevolgen te beperken. Het is belangrijk dat leraren en ouders alert zijn op signalen die pestslachtoffers uitsturen, maar ook de pesters zelf.

Hieronder een lijst van signalen voor slachtoffers van pesten.

School	**Thuis**
Leerling mag vaak niet meedoen met een spel of wordt als laatst gekozen.	Komt vaak thuis met kapotte kleren of spullen.
Schoolprestaties gaan achteruit.	Verandert het gedrag. Nu stil/teruggetrokken of reageert juist agressiever. Kan ook ineens weer gaan bedplassen of duimen.
De leerling vermijdt de speelplaats en blijft veel bij de leerkracht in de pauzes.	Heeft vaak blauwe plekken en schrammen en wil niet zeggen hoe hij/zij eraan komt.
Ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit.	Neemt geen klasgenootjes mee naar huis.
Klaagt vaak over buikpijn, hoofdpijn.	Is bang om naar school te gaan, huilt enorm voor het naar school gaan.
Heeft misschien niet één goede vriend.	Kiest een onlogische route om naar school te gaan.
Bezittingen worden afgenomen en of verstopt.	Slaapt onrustig, heeft nare dromen.
Wordt vaak uitgelachen, onvriendelijk benaderd.	Vraagt en/of steelt geld van familie.
Heeft minder zelfvertrouwen.	Wordt niet uitgenodigd voor feestjes.
Wil het liefst alleen werken en alleen zitten.	Ziet er vaak overspannen en gestrest uit op zondagavond of aan het eind van een vakantie.
Geen aansluiting bij anderen.	Heeft minder zelfvertrouwen.
	Verandering van eetpatroon.
	Wil thuis niet over school praten.
	Houdt de telefoon weg van ouders.

Een lijst van signalen van een pester:

School	Thuis
Weigert om met bepaalde mensen samen te werken.	Laat zich negatief uit over andere leerlingen.
Zet zich af tegen de groep, speelt veel de baas.	Kan bij de sportclub erg dominant aanwezig zijn.
Pikt snel de zwakke plekken van een ander op	Heeft ineens 'nieuwe' spullen.
Kan zich moeilijk inleven in een ander.	Wil niet spelen met bepaalde kinderen.
Aanvaardt moeilijk regels en grenzen.	
Reageert vaak impulsief en agressief.	
In de buurt van een autoriteit is er vaak niets aan de hand, maar op onbewaakte momenten misdraagt het kind zich.	

Niet al deze signalen komen bij alle pesters of gepesten voor en al zeker niet in dezelfde mate. Het zijn enkele signalen die alarmbellen kunnen doen afgaan.

Er bestaan ook verschillende manier van pesten:

Isolatie:
Buitensluiten van een ander (bijvoorbeeld iemand niet mee laten doen met een activiteit, doodzwijgen van een ander, niet uitnodigen voor een feestje o.i.d.).

Discrimineren:
Iemand pesten om geslacht, ras, seksuele voorkeur, sociaal milieu etc.

Lichamelijk:
Iemand schoppen, slaan, laten struikelen, duwen, haren trekken, krabben, bijten, bespugen etc.

Non-verbaal:
Tong uitsteken, middelvinger opsteken, rare gezichten trekken, gemene briefjes schrijven.

Verbaal:
Schelden, vernederen, roddelen, dreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, uitlachen etc.

Afpersen:
'Geef mij je geld!', 'Geef mij je boterham!', 'Als je dit niet doet dan…'

Intimidatie:
Iemand achtervolgen, ergens opwachten, in de val laten lopen, doorgang versperren, klemzetten, dwingen om persoonlijk bezit af te geven, dwingen om bepaalde handeling te verrichten (geld meenemen bijv.), seksuele intimidatie etc.

Stelen en of vernielen van bezittingen:
Afpakken van bezittingen, het beschadigen of vernielen van bezittingen.

5. Digitaal pesten

Er bestaat nog een andere manier van pesten en dit rukt steeds meer op. Kinderen hebben steeds jonger een telefoon en daardoor ook vaak sociale media. Ook gamen kinderen steeds meer online en spelen vaak met anderen. Digitaal pesten gaat gemakkelijker dan in het echte leven. Even een negatief berichtje sturen naar een ander is zo gedaan. 'Digitaal-of cyberpesten is het pesten via de digitale (virtuele wereld) media. Het betreft het opzettelijk zwart maken of afkraken van iemand door middel van vervelende/negatieve comments of juist het groepsgewijs negeren van juist één persoon. YouTube, Facebook, Instagram, SnapChat, Whatsapp en alle sociale media maken het heel gemakkelijk voor ons om allerlei foto's te laden en gelijk met de wereld te delen.' (bron: stoppesten.nu)

Voorbeelden van digitaal pesten:

- Vervelende whatsapp berichten of buitengesloten worden in een app. Veel kinderen zitten tegenwoordig in groepsapps en sturen elkaar vaak veel berichten.
- Foto's/video's van leerlingen die ineens bewerkt worden of zonder toestemming online worden gezet en of verspreid onder andere leerlingen.
- Nare Facebookberichten en of Tweets.
- Bedreigingen via chats zoals WhatsApp, Messenger of andere media.
- Identiteitshack. Het komt voor dat het wachtwoord ontfutseld wordt en dan vervolgens via jouw account rare dingen worden verspreid, gezegd of informatie wordt veranderd.
- Grooming of te wel digitaal kinderlokken. Er is sprake van grooming als een volwassene via ICT contact legt met een kind, met de intentie om dat kind te ontmoeten met het doel om seksueel misbruik te plegen of kinderpornografische afbeeldingen te produceren.
- Sexting. Sexting is het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten of foto's of video's.

Er zijn ongekend veel mogelijkheden van digitaal pesten. Zo zijn er ook veel kinderen die online spellen doen en tijdens het samen spelen met een vriend of vriendin geven ze even hun wachtwoord. De volgende dag blijkt dat alles waar ze hard voor gewerkt en gespaard hebben kwijt is, het account blijkt te zijn gehackt door dit vriendje. Dit gebeurt ook met online vrienden die worden gemaakt. Je account kan volledig van je afgepakt worden, de ander heeft jouw wachtwoord veranderd en jij kunt nooit meer op je eigen account inloggen want je weet het wachtwoord niet (dat heeft die ander veranderd tezamen met het contactadres).
Het is niet alleen spullen afpakken in games wat er kan gebeuren door het uit handen geven van wachtwoorden. Zodra iemand jouw profiel heeft overgenomen, kan hij/zij alles daarmee doen. Ook jouw vrienden online benaderen en pesten, zij denken dan dat jij dit bent. Zij weten dan niet dat jouw account gehackt is.

6. Hoe gaan wij ermee om op school?

Het pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, de ouders en andere betrokkenen bij de school waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken.
OJBS Het Palet wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat onze school en allen die daar bij betrokken zijn expliciet stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen nemen indien pestgedrag voorkomt.

Preventief
Op basisschool OJBS Het Palet hoort pesten niet bij onze uitgangspunten en kernwaarden.
Om de sociale veiligheid te bevorderen en te waarborgen:

- Stelt de school normen en handhaaft afspraken.
- Hanteren we een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling: KWINK. Er worden aan het begin van het schooljaar in alle groepen “groepsafspraken” gemaakt.
- Handhaven de leerkrachten de gemaakte groeps- en PBS afspraken.
- Wordt positief gedrag gestimuleerd;
- Worden de kinderen, die extra aandacht nodig hebben, twee keer per jaar besproken in een leerlingbespreking en waar nodig vaker.
- Is er een goede ondersteuningsstructuur.
- Wordt er eenmaal per jaar een sociogram afgenomen in alle groepen.
- Volgt de intern begeleider alle groepen op zowel cognitief als sociaal-emotioneel gebied nauwkeurig door middel van groepsbesprekingen met de leerkrachten.
- Houden de leerkrachten aan het begin van het jaar “startgesprekken” met ouders, waarbij ouders meer vertellen over hun kinderen.
- Is het veiligheidsplan bekend bij de teamleden.
- Draagt een ieder de verantwoording alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest) gedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. Wij melden pestgedrag bij de verantwoordelijke groepsleerkracht of bij de intern begeleider van de school.
- Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf, maar dient regelmatig te worden herhaald om controle te houden over het gedrag. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in het dossier van de betreffende leerling(en).

Vertrouwenspersoon

- De school heeft een interne vertrouwenspersoon.
- Het team weet wie de vertrouwenspersoon is en wat haar functie is.
- Elk jaar stelt de vertrouwenspersoon zich in alle groepen voor. Voor de leerlingen is het duidelijk bij wie zij terecht kunnen als zij zich niet veilig voelen.

Basishouding van de leerkracht
Onze leerkrachten:

- Zijn betrokken, rustig, betrouwbaar en voorspelbaar.
- Zijn positief en belangstellend, werken aan een positieve sfeer in de groep.
- Laten merken dat ze het kind zien en waarderen.
- Zorgen voor veiligheid door de schoolafspraken en groepsafspraken duidelijk te maken en te handhaven.

- Laten merken dat zij serieus omgaan met pestgedrag.

De algemene verantwoordelijkheid van de school
De directie en de intern begeleider zorgen er samen voor dat de leerkracht en het ondersteunend personeel voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Dit pestprotocol heeft als doel: “alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Curatief
De school houdt zich aan een aanpak die gebaseerd is op de vijfsporenaanpak van Bob van der Meer. Deze aanpak is gericht op de vijf verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school. Wanneer er signalen zijn van pesten dan is de aanpak op OJBS Het Palet als volgt:

Stap 1: Signaleren van het pesten (gemeld of gesignaleerd). In kaart brengen van de situatie:
- Het bieden van steun aan het kind dat gepest wordt.
- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd.
- Ouders worden geïnformeerd en betrokken bij het proces.
- De anti-pestcoördinator wordt op de hoogte gesteld en gehouden.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp door de leerkracht en overleggen wat er moet gaan gebeuren.
- Indien gemeld door ouders: ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.
- De leerkracht registreert alle ondernomen stappen en de vervolgstappen in samenwerking met de intern begeleider.

Stap 2: In gesprek gaan met het kind dat pest:
- Het bieden van steun aan de pester.
- Ouders worden geïnformeerd en betrokken bij het proces.
- Het confronteren van de pester met zijn gedrag en de gevolgen hiervan.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp door de leerkracht en overleggen wat er moet gaan gebeuren.
- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Stap 2: Gesprek met de pester en gepeste:
De leerkracht maakt zelf een inschatting of dit samen kan of dat het beter is individueel in gesprek te gaan.

De leerkracht overlegt met de intern begeleider om een plan op te stellen voor de komende periode. Ouders worden hierin betrokken en geïnformeerd. De naleving van de gemaakte afspraken en pestincidenten worden gecontroleerd en bijgehouden in ParnasSys door de groepsleerkracht.

Stap 3:
Na een afgesproken periode is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen en/of ouders. Hiervan wordt verslag uitgebracht aan de intern begeleider. Zijn de effecten positief, dan langzaam afbouwen. Zo niet, dan wordt het plan bijgesteld waarbij eventueel ook externe deskundigen ingeschakeld kunnen worden. Denk hierbij aan het steunpunt, schoolmaatschappelijk werk of de schoolarts van de GGD.

Stap 4:
Als het pestgedrag niet stopt volgt er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en betrokken leerling(en) en hun ouders onder leiding van de intern begeleider en/of directie. Pesters krijgen opnieuw een afgesproken periode de tijd om hun gedrag aan te passen. Hiervoor kan begeleiding van de onderwijscoach of andere externen ingezet worden om wel tot een gedragsverandering te komen.

De leerkracht bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De leerkracht komt hier in de toekomst op terug. Als deze groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen.

Stap 5:
Een leerling (pester of gepeste) wordt zo mogelijk tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook wordt er verplicht begeleiding/ hulpverlening ingezet om tot gedragsverandering te komen.

Stap 6:
Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het pestgedrag kan de school niet garanderen dat de leerling op de locatie kan blijven. Er wordt gezocht naar een passende oplossing. Alles in overleg, maar eventuele maatregelen kunnen schorsing of verwijdering zijn.

Borging pestprotocol
De intern begeleider bespreekt en evalueert het pestprotocol eenmaal per jaar in het team en informeert of leerkrachten hun pestincidenten volgens de vijfsporenaanpak behandeld hebben. De intern begeleider monitort tweemaal per jaar middels een groepsbespreking of er sprake is van een sociaal veilige situatie in de groepen. Het afgenomen sociogram en de observatielijst sociaal-emotionele ontwikkeling worden daarbij besproken. Mogelijke bijstelling van onder andere het protocol vindt plaats naar aanleiding van bovenstaande evaluaties.

7. Achtergrondinformatie en adviezen voor ouders

Websites:
https://www.stoppesten.nu
https://www.stopdigitaalpesten.nl
https://www.nji.nl
https://www.pestweb.nl

Op de volgende pagina volgen een aantal tips:

- Voor kinderen die gepest worden en hun ouders;
- Voor pesters en de ouders van pesters
- Voor kinderen die omstander/meeloper zijn en hun ouders;
- Voor kinderen die online gepest worden en hun ouders;
- Voor ouders van kinderen die cyberpesten;
- Voor ouders wiens kind een omstander is bij cyberpesten.

Bijlage 1

10 gouden regels om pestgedrag te voorkomen

1. We zijn vriendelijk voor elkaar.
2. We accepteren elkaar ook al zijn of doen we anders.
3. Iedereen mag meedoen.
4. Iedereen helpt mee de sfeer zo te krijgen en te houden dat iedereen zich prettig voelt.
5. We respecteren elkaars of andermans eigendommen.
6. We laten iedereen in hun waarde, we gebruiken geen scheldwoorden of bijnamen.
7. Een fout maken kan gebeuren, we maken allemaal fouten.
8. Als je iets dwars zit, praat je erover met degene om wie het gaat.
9. Bij een ruzie probeer je er eerst samen uit te komen, lukt het niet dan ga je naar de leerkracht.
10. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht of aan de pleinwacht. Dat is dan geen klikken!

Bijlage 2

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er kinderen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Eventueel (afhankelijk van situatie en leerling) Bespreek samen met de leerling
- wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken
- om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten: - - - - -
    - Hoe communiceert de leerling met anderen?
    - Welke lichaamstaal speelt een rol?
    - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
    - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen
    - richting de pester?
      Geef de kinderen de tijd om te antwoorden (vul het niet alvast zelf in)

Bijlage 3

Leidraad voor gesprekken met ouders
Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen
- met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot
- worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.

Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.